

Protokoll nr. I

K u n s t i n õ u k o g u k o o s o l e k u s t

10. jaanuaril 1984.a.

Osa võtsid - A.Söber, E.Klas, A.Mikk, M.Uffert, E.Renter, V.Järvi, E.Tamberg, E.Erkina, J.Vaus, N.Kuningas, E.Aus, J.Žigurs, V.Pähn, J.Jekimov, T.Tarum, P.Mägi, J.Mikkel, M.Voites, H.Krumm, T.Härm, U.Järvela, V.Paalma

Päevakord I. Tarifitseerimine

2. Uuslavastuse - lühiooperite "Van Goghi kirjad" ja "Meister Pedro nukumäng" kujunduse ja kostüümikavandite kinnitamine ning eksplikatsioon
3. Uuslavastuse - E.Dennisovi balleti "Pihtimus" kujunduse ja ~~kostüümikavandite~~ kinnitamine

I.

U.Järvela - Töötulemusi ja vabanenud töötasuühikuid arvesse võttes on ettepanek tõsta kvalifikatsiooni kooriartistidel:

- 1.Härmson, Edkar rbl. 180.-
- 2.Järvela, Andres rbl. 160.-
- 3.Poobus, Lembit rbl. 160.-

Kunstinõukogu otsustas - saata Riiklikule Tarifitseerimiskomisjonile kinnitamiseks seltsimeeste E.Härmsoni, A.Järvela ja L.Poobuse töötasu tõstaise ettepanekud

2.

N.Kuningas - Nimetus "monoooper" teosele "Van Goghi kirjad" ei sobi. Puudub läbiv süžee, konflikt, Üksainus esitaja pakub välja 12 seisundit kirjade vormis, mis on ühtlasi mälestused ja spontaansed puhangud. Neid on võimatu traditsioonilises laadis teostada, režiile ei saa anda ooperipärast vormi. Ka kunstnikul on ülesanne mitte rõhutada fotograafilisust. Selles loosoon kaudseid kokkupuutepunkte E.Tambergi ooperiga "Lend" - loomingu- ja loojaprobleemides, mis avalduvad töös, kahtlustes, tõekspidamistes. Ja seda läbi pika perioodi. Helilooja pole andnud konkreetset tegevusaega ja kohta.

Looja ja loomingu sfääris toimub mäng sümbolitega. Helilooja koostatud libretos, mis on koostatud venekeelse kirjadekogumiku põhjal

~~Kõrvalt~~ pole lähtunud mingist läbivast printsiibist ja sellest tuleneb ka dramaturgiline lõtvus.

Siit saavad ehk mõistetavaks ka minu raskused - sellist teost lavale tuua võib endale lubada vaid suur meister paljude kogemustega. Minul puudub võimalus kasutada midagi sellest arsenalist, mis õppetöö käigus kogutud.

Täna Jaak Vausi kollegiaalse suhtumise eest algajasse lavastajasse. Siin tutvustatav kujunduse on juba mitmes variant, põhimõtteliselt kohatu ja ajatu, annab võimaluse mängida detailidega.

E.Tamberg - Kas G.Fridi teos ikka on selline, mida tasus kavasse võtta?

N.Kuningas - G.Frid on kirjutanud üldse kahel korral muusikateatrile. Esimene, "Anne Frankipäeviku" järgi, kanti ette Hollandis ja kaheldavasti ka USA-s. Teine on "Van Goghi kirjad". Selle muusika on kaas-aegne. Olles seda küll korduvalt kuulnud, ei ole avastanud niiti, millest saaks kinni hakata. Muusikalise materjali transformatsioon puudub. Areng on pigem kaleidoskoopiline, esineb illustratiivsus.

E.Klas - Mina tundsin Fridi lugu juba varemalt. Seda on võimalik teha ka väikese orkestrikoosseisuga - kavatsesin ette kanda teatri kammerorkestri kontserdil. Mulle tundub, et muusikaliselt saab seda huvitavalt teha. Kuidas lavastuslikult - ei tea.

N.Kuningas - Pöördudes helilooja poole küsimusega, millest teos on, vastas ta, et see on tema kui kunstniku elukreedo. Jõudsime seetõttu ummikusse, et ei suutnud koos teatripäraselt mõelda, ei leidnud sellel lainel kontakti.

E.Tamberg - Tundes, et tükk N.Kuningale ei meeldi, tekib küsimus, miks ta selle võttis.

E.Klas - Lugu oli juba varem tõlgitud. Kui me selle N.Kuningale välja pakkusime, võttis ta vastu.

N.Kuningas - Ma püüdsin lahendust leida, otsisin. Kui ma poleks pakutut vastu võtnud, oleks kahtluse alla seatud juhtkonna kompetentsus. "Van Goghi kirjad" on küll mõeldud diplomitööna, kuid minu juhendaja sm.G.Ansimov ei toeta teatri valikut ja ma pean töö ära tegema ilma tema nõusolekuta.

J.Vaus - "Van Goghi kirjad" on mõeldud Draamateatri suure saali lavastusena. Tal on "Meister Pedroga" ühine põhi. Fridil lisaks üks horisont, millele lisanduvad mitmesugused riputised. Koos tooli ja mõne teise rekvisiidiga on nad kõik Van Goghi käekirjast. Osatäitjal on kaks kostüümi - üks valge, teine pruunikas: hullumaja rüüetus ja maalimiskittel. Lisaks tuntud läkiläki. Suur lootus on valgustuse abil.

A.Sõber - Kuidas on lood A.Miilbergile dublandi leidmisega? Kas poleks

võimalik kasutada nii A.Laidi kui ka T.Silda?

V.Pähn - Selle helikeelega ei tule Laid kardetavasti toime. Sild, ehki on koormatud, ennemini. Lisaks hakkavad kolm osatäitjat tähtaegu kahjustama.

A.Mikk - Sillal on osa teises lavastuses.

On ettepanek Laid tuleval nädalal ära kuulata.

V.Pähn - Van Goghi puhul on oluline tervik. Kui laulja seda välja ei kannab, ei aita ühe või teise löigu hea omandamine.

V.Järvi - Kas selles tükis ikka ongi midagi laulda.

N.Kuningas - Autor on lubanud kõrgetel nootidel falsetti kasutada.

E.Tamberg - Kui tükk ei ole lavaline, peab interpret ilmselt oma isiksusega publiku ära võluma. Kui kõrgused pole tähtsad ja olulisim väljenduslikkus, esituspaik aga Draamateater, eks esitagu seda siis Krjukov ja Kibuspuu!

E.Klas - Siinviibijaist teab seda tükki kolm inimest. Kõik oleneb sellest, kuidas teha. Kuulasime muusikat koos Vilma Paalmagajja leidsime selle olevat lahendatava. Arvan, et Miilberg võib sellest teha tase-
mel etenduse. N.Kuninga lõputükkideks olid mitmed variandid. Elu pööras end mitut pidi. Lõpuks jäime nende variantide juurde. Toetan Laidi.

V.Paalma - Repertuaari eest mõningal määral vastutajana teen praegu täpsustuse. "Van Goghi kirjad" kuulasime tööpoolset omal ajal koos E.Klasiga läbi ja siis pidi tükk välja tulema koos Pergolesi "Teinija-käskijannaga". Soome kammermuusikafestivalile sõidu tõttu muutus repertuaar ja "Van Gogh" jäi perspektiivplaani. Lõputükina N.Kuningale mäletan viimase variandina Weberi "Nõidküti" uuslavastust koos kujunduse uuendusega. See pakumine oli vastuvõetav N.Kuningale ja oleks sobinud ka repertuaari, kui publiku hulgas populaarne teos.

V.Pähn - Laidi ja Silla probleemi lahendamise juures peaks olema veel keegi juhtivast kunstilisest koosseisust.

A.Söber - Kuna mina pakkusin välja A.Laidi kandidatuuri, siis toetan ka praegu seda kandidaati, kuna ta on vaba.

N.Kuningas - "Meister Pedro..." lavastustraditsioone otsida on raske. Kirjutatud Pariisis. Ere, rahvuslik muusika. Libreto aluseks Servantesse "Don Quijote" 24.peatükk. Siin nukuetendus oma naiivsete kirgedega käib omaette, don Quijote võtab aga asja tõsiselt ja lõhub etenduse ära. Lavastajale jääb võimalus arutluseks, kas donkihhotlikkus ikka on alati vajalik. Selles väikeses tükis liitub kolm agastut: Karl V, Servantes, de Falla. Paris tükk lõpeb kõrtsniku ahastusega ja rändrüütli pika aariaga. "Moraali" pole, see tuleb endal välja mõelda.

J.Vaus - "Meister Pedro nukumäng" kasutab sama põhja, mis "Van Goghi kirjad". Ules ehitatud "teater teatris põhimõttel".

A.Söber: Tehniline ja ajaline täitmine?

J.Mikkel - Kujundus on tehniliselt teostatav. Ajakulu I kuu. Butafoo-

riat on üsna rohkesti, samuti puidutööd. Kui "Pihtimus" peab mai alguseks välja tulema, siis neid ühevaatuselisi aprilliks ei jõua, vaatamata sellele, et nukud teeb nukuteater lepingu alusel.

A.Söber - Tähtajad tuleb koos "Kavaree" kujunduse lahendusega veelkord läbi arutada.

E.Renter - Pean J.Vausi kujundust õnnestunuks. Eriti meeldib "Van Goghi kirjade" lahenduse^s autoripäraste detailidega.

N.Kuningas - Draamateatri ruumide saamine oleneb ühest Hermaküla lavastusest. Variandid on aprilli algus või sama kuu lõpp. Kuna nukumängu lauljad on vaid kommentaatorid tegelikule nukuetendusele, peaks nukuetenduse teostus selleks ajaks valmis olema, kui lauljate töö algab. Lõplik täpsustamise tähtaeg peaks olema veebruari algus.

V.Pähn - Palun arvestada, et esietendust mai algusesse enam nihutada ei saa, muidu peab N.Kuningas loobuma instituudi lõpetamisest Moskvas ja mina õpingutest Leningradis.

E.Klas - Nii see dirigendi- ja lavastajatöö kui ka P.Mägi - T.Härmi omad "Pihtimuses" on võrdselt tähtsad.

H.Kruum - Kas A.Laid ikka tuleb toime "Van Goghi kirjade" partii esitusoga. Ta ei suuda enam ülemist fa nootigi laulda. See peab olema solist, kes ei laula üksnes noote, vaid kujundab kogu loo. Ei saa nii, et võetakse asi kavassee ja siis pole, kes tükki teeb. Julgen isegi Miilbergis kahelda. Dupleerijana näen ainult T.Silda, kui tahame, et lavastusest asja saab.

M.Uffert - Kas ikka on ilus nii suure küsitavusega juures päevakorras edasi minna?